

Helena Gogelová

Angličtina pro fyzioterapeuty

Helena Gogelová

Angličtina pro fyzioterapeuty

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Mgr. Helena Gogelová

ANGLIČTINA PRO FYZIOTERAPEUTY

Recenze:

MUDr. Yvona Angerová

Anglický text připomínkovala Tabitha Jackson.

© Grada Publishing, a.s., 2011

Cover Photo © fotobanka allphoto, 2011

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 4466. publikaci

Odpovědná redaktorka, sazba a zlom Jana Řeháková, DiS.

Počet stran 320

1. vydání, Praha 2011

Vytiskla Tiskárna PROTISK, s. r. o., České Budějovice

Názvy produktů, firem apod. použité v této knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autory ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-247-3531-3 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-7531-9 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2012

Obsah

Úvod.....	15
Poděkování	17
1 Physiotherapy (also Physical therapy).....	19
1.1. Areas of physiotherapy	19
1.2. Physical therapist workplaces/settings <i>(Pracoviště fyzioterapeutů)</i>	21
1.3. Health professions (<i>Zdravotnické profese</i>)	21
1.3.1 Rehabilitation team.....	21
1.3.2 Medical specialists	22
1.4. Physical therapy education <i>(Vzdělání fyzioterapeutů)</i>	24
1.5. Frequent vocabulary related to health.....	25
1.6. Exercises.....	34
1.7. Key	36
2 Human body	37
2.1. Body parts.....	37
2.1.1 Head and neck (<i>Hlava a krk</i>).....	37
2.1.2 Trunk (<i>Trup</i>)	37
2.1.3 Upper limbs (upper extremities UEs, arms) <i>(Horní končetiny)</i>	38
2.1.4 Lower limbs (lower extremities, LEs, legs) <i>(Dolní končetiny)</i>	39
2.2. Positional and directional terms <i>(Výrazy určující pozici a směr)</i>	39
2.3. Body systems (<i>Tělní systémy</i>)	40
2.4. Musculoskeletal system (<i>Myoskeletální systém</i>).....	41
2.4.1 Bones (<i>Kosti</i>)	41
2.4.2 Joints (<i>Klouby</i>)	44
2.4.3 Muscles (<i>Svaly</i>).....	45
2.5. Nervous system (<i>Nervový systém</i>).....	47
2.5.1 Brain (<i>Mozek</i>)	47
2.5.2 Spinal cord (<i>Mícha</i>).....	48

2.5.3	Nerves (<i>Nervy</i>)	49
2.6	Vocabulary.....	49
2.7	Exercises.....	52
2.8	Key	57
3	Initial session with a physiotherapist.....	59
3.1	Sample dialogues	59
3.1.1	At the physiotherapy clinic (outpatient)	59
3.1.2	In the hospital at bedside (inpatient).....	60
3.2	Greeting patient and inviting patient to describe symptoms	60
3.3	Taking medical history.....	61
3.4	Instruction for undressing for physical examination	65
3.5	Instructions during physical examination	66
3.6	Giving information	69
4	Assesment and evaluation	71
4.1	Subjective examination (<i>Subjektivní vyšetření</i>)	71
4.1.1	History of present illness (HPI) and Past medical history (PMH, MHx) (<i>Současné onemocnění a anamnéza</i>).....	71
4.1.2	Social and family history (<i>Sociální a rodinná anamnéza</i>).....	72
4.1.3	Cognitive-perceptual and psychological considerations (<i>Kognice, percepce a psychologické aspekty</i>).....	72
4.1.4	Pain and other symptoms (<i>Bolest a další symptomy</i>)	72
4.2	Musculoskeletal assessment (<i>Kineziologický rozbor</i>)	75
4.2.1	Standing static postural assessment (<i>Vyšetření postury ve stoje</i>)	75
4.2.2	The Janda approach (<i>Jandův přístup</i>).....	78
4.2.3	Assessment of muscle length (flexibility) (<i>Vyšetření zkrácených svalů</i>)	79
4.2.4	Assessment of joint range of motion (ROM) (<i>Vyšetření kloubního rozsahu</i>)	79
4.2.5	Manual muscle testing (MMT) (<i>Svalový test</i>).....	80
4.2.6	Tape measurements (<i>Měření krejčovským metrem</i>) ...	81
4.2.7	Special tests (<i>Speciální testy</i>)	82

4.2.8	Balance and posture in single leg stance (<i>Rovnováha a postura ve stoji na jedné noze</i>)	83
4.2.9	Gait assessment (<i>Vyšetření chůze</i>)	84
4.2.10	Functional evaluation (<i>Funkční zhodnocení</i>)	86
4.2.11	Vocabulary	87
4.2.12	Exercises	90
4.2.13	Key	95
4.3	Neurological examination (<i>Neurologické vyšetření</i>)	98
4.3.1	Mental status/Cognition (<i>Psychický stav/kognice</i>)	98
4.3.2	Motor assessment (<i>Vyšetření motoriky</i>)	98
4.3.3	Reflexes (<i>Reflexy</i>)	100
4.3.4	Coordination (<i>Koordinace</i>)	101
4.3.5	Balance and gait (<i>Rovnováha a chůze</i>)	102
4.3.6	Sensory assessment (<i>Vyšetření čítí</i>)	103
4.3.7	Cranial nerve assessment (<i>Vyšetření hlavových nervů</i>)	105
4.3.8	Neural tension tests (neural provocation tests, neurodynamic tests) (<i>Napínací testy</i>)	108
4.3.9	Vocabulary	110
4.3.10	Exercises	113
4.3.11	Key	115
4.4	Cardiopulmonary assessment (<i>Kardiopulmonární vyšetření</i>)	117
4.4.1	History of present illness and medical history (<i>Současné onemocnění a anamnéza</i>)	117
4.4.2	Observation (<i>Aspekce</i>)	118
4.4.3	Assessment of vital signs (<i>Vyšetření fyziologických funkcí</i>)	118
4.4.4	Spirometry (pulmonary function tests, PFTs) (<i>Spirometrie</i>)	120
4.4.5	Assessing exercise capacity (<i>Zhodnocení tělesné zdatnosti – tolerance fyzické zátěže</i>)	121
4.4.6	Exercise stress test (EST) (<i>Zátěžový test</i>)	123
4.4.7	Vascular assessment (<i>Cévní vyšetření</i>)	123
4.4.8	Vocabulary	124
4.4.9	Exercises	126
4.4.10	Key	129

5	Therapeutic exercise.....	133
5.1	Endurance training (conditioning, aerobic exercise program, cardiac ex., condition ex.) (<i>Vytrvalostní trénink – aerobní cvičení</i>)	133
5.2	Resistance training (strengthening exercises) (<i>Posilovací cvičení</i>)	134
5.2.1	Isotonic exercise	134
5.2.2	Isometric exercise.....	135
5.2.3	Isokinetic exercise	135
5.3	Flexibility training (<i>Protahovací cvičení</i>)	135
5.4	Bed-ridden and convalescing patients (<i>Pacienti upoutaní na lůžko a zotavující se pacienti</i>).....	136
5.5	Balance and stability training (<i>Nácvik rovnováhy a stability</i>)	136
5.6	Functional mobility training (<i>Funkční trénink</i>)	137
5.7	Gait training (<i>Nácvik chůze</i>).....	137
5.8	Back school (<i>Škola zad</i>)	138
5.9	Aquatic exercises (<i>Cvičení v bazénu</i>)	138
5.10	Relaxation technique (<i>Relaxační technika</i>).....	139
5.11	Other therapeutic exercises (<i>Další cvičení</i>)	140
5.12	Exercise instructions.....	140
5.12.1	Home exercise program for total knee replacement	144
5.13	Vocabulary.....	145
5.13.1	Exercise equipment and aids (<i>Cvičební pomůcky a vybavení</i>)	145
5.13.2	Body positions	147
5.13.3	Typical names of some exercises.....	147
5.13.4	Physical therapy methods and techniques	148
5.13.5	Other.....	149
5.14	Exercises.....	151
5.15	Key	153
6	Modalities	155
6.1	Introduction	155
6.1.1	Contraindications and precautions	155
6.1.2	Physiologic effects	155
6.2	Thermotherapy (<i>Termoterapie</i>).....	156
6.2.1	Hot packs (<i>Horké sáčky</i>)	156

6.2.2	Paraffin bath (<i>Parafrínová lázeň</i>)	156
6.2.3	Infrared lamps (<i>Infračervené zářiče</i>)	157
6.3	Cryotherapy (<i>Kryoterapie</i>)	157
6.4	Deep heat (<i>Hluboké teplo</i>)	157
6.4.1	Shortwave diathermy (SWD) (<i>Krátkovlnná diatermie</i>)	157
6.4.2	Ultrasound (US) (<i>Ultrazvuk</i>).....	158
6.5	Electrotherapy (Electrical stimulation) (<i>Elektroléčba</i>) ...	158
6.5.1	Pulsed shortwave diathermy (PSWD) also called Pulsed shortwave therapy (PSWT) (<i>Pulzní krátkovlnná terapie</i>).....	159
6.5.2	Transcutaneous electrical nerve stimulation (TENS) (<i>Transkutánní elektroneurostimulace</i>).....	159
6.5.3	Interferential currents (IFC) (<i>Interferenční proudy</i>)	159
6.5.4	Neuromuscular electrical stimulation (NMES) (<i>Nervosvalová elektrostimulace</i> – <i>elektrogymnastika</i>).....	160
6.5.5	Diadynamic currents (<i>Diadynamické proudy</i>)	160
6.5.6	Biofeedback (<i>Biofeedback</i>).....	161
6.6	Magnetic therapy (<i>Magnetoterapie</i>).....	161
6.7	Low-intensity laser therapy (LILT, low-level laser, low-power laser) (<i>Laser</i>).....	162
6.8	Hydrotherapy (<i>Vodoléčba</i>)	162
6.9	Mechanical traction (spinal unloading devices, spinal decompression) (<i>Přístrojová trakce</i>).....	163
6.10	Sample dialogue.....	163
6.11	Vocabulary.....	164
6.12	Exercises.....	167
6.13	Key	170
7	Musculoskeletal conditions	173
7.1	Grammar notes (<i>Poznámky ke gramatice</i>).....	173
7.2	Rheumatologic conditions	175
7.2.1	Ankylosing spondylitis (<i>Bechtěrevova choroba</i>)	175
7.2.2	Osteoarthritis (OA) (<i>Artróza</i>)	175
7.2.3	Rheumatoid arthritis (RA) (<i>Revmatoidní artritida</i>) ...	176
7.2.4	Bursitis (<i>Bursitida</i>)	177

7.2.5	Bunion (<i>Hallux valgus</i>).....	177
7.2.6	Carpal tunnel syndrome (CTS) (<i>Syndrom karpálního tunelu</i>).....	177
7.2.7	Fibromyalgia (<i>Fibromyalgie</i>).....	178
7.3	Back pain (<i>Vertebrogenní algický syndrom – bolesti zad</i>)....	178
7.3.1	Herniation of an intervertebral disc (disk) (<i>Výhřez meziobratlové destičky</i>).....	180
7.3.2	Spondylosis (<i>Spondylóza</i>)	180
7.3.3	Spondylolisthesis (<i>Spondylolistéza</i>)	181
7.3.4	Thoracic outlet syndrome (TOS) (<i>Syndrom horní hrudní apertury</i>).....	181
7.4	Musculoskeletal injuries.....	181
7.4.1	Initial management of injuries.....	181
7.4.2	Sprain (<i>Podvrtnutí, distorze</i>)	182
7.4.3	Muscle strains (<i>Natažení, natržení svalů</i>)	183
7.4.4	Muscle soreness (<i>Namožení svalů</i>)	183
7.4.5	Fractures (<i>Zlomeniny</i>)	183
7.4.6	Dislocation (<i>Vykloubení</i>)	185
7.4.7	Whiplash injury (<i>Whiplash</i>)	186
7.4.8	Impingement syndrome.....	187
7.4.9	Tendinitis (<i>Tendinitida – zánět šlachy</i>)	188
7.4.10	Tenosynovitis (<i>Tenosynovitida – zánět šlachové pochvy</i>)	189
7.4.11	Plantar fasciitis (<i>Plantární fasciitida</i>)	189
7.4.12	Knee injuries (<i>Úrazy kolene</i>).....	189
7.5	Non-traumatic orthopaedic conditions	191
7.5.1	Osteoporosis (<i>Osteoporóza</i>)	191
7.5.2	Scoliosis (<i>Skolióza</i>)	191
7.5.3	Flat feet (<i>pes planus</i> or <i>fallen arches</i>) (<i>Ploché nohy – pes planus, propadlá klenba nožní</i>)...)	191
7.5.4	Total joint replacement, or arthroplasty (<i>Totální kloubní náhrada</i>)	192
7.6	Vocabulary.....	198
7.7	Exercises.....	201
7.8	Key	203
8	Neurological conditions	207
8.1	Physical therapy.....	207

8.2	Alzheimer's disease (AD) (<i>Alzheimerova choroba</i>)	208
8.3	Amyotrophic lateral sclerosis (ALS) (<i>Amyotrofická laterální skleróza</i>).....	208
8.4	Bell's palsy (<i>Obrna lícního nervu</i>)	208
8.5	Brain tumor (<i>Nádor na mozku</i>).....	209
8.6	Cerebral palsy (CP) (<i>Dětská mozková obrna – DMO</i>)	209
8.7	Cerebrovascular accident (CVA)/stroke (<i>Cévní mozková příhoda (CMP)/mrtvice</i>).....	210
8.8	Epilepsy (<i>Epilepsie</i>).....	210
8.9	Meningitis (<i>Meningitida</i>)	211
8.10	Multiple sclerosis (MS) (<i>Roztroušená skleróza – RS</i>)	211
8.11	Myasthenia gravis (<i>Myasthenia gravis</i>)	211
8.12	Parkinson's disease (<i>Parkinsonova choroba</i>)	212
8.13	Poliomyelitis (<i>Poliomyelitida</i>)	212
8.14	Peripheral nerve injury (<i>Poranění periferních nervů</i>)	212
8.15	Traumatic brain injury (TBI) (<i>Trauma mozku</i>)	213
8.16	Spinal cord injury (SCI) (<i>Míšní léze</i>)	213
8.17	Vocabulary.....	215
8.18	Exercises.....	216
8.19	Key	220
9	Cardiovascular conditions	221
9.1	Cardiac rehabilitation	221
9.1.1	Contraindications and precautions	221
9.1.2	Rehab after myocardial infarction (MI)	222
9.2	Aneurysm (<i>Aneurysma</i>)	223
9.3	Arrhythmias (<i>Arytmie</i>).....	223
9.4	Congestive heart failure (CHF) (<i>Městnavé selhání srdeční</i>)	224
9.5	Coronary artery disease (CAD) (ischemic heart disease) (<i>Ischemická choroba srdeční</i>)	225
9.6	Deep vein thrombosis (DVT) (<i>Hluboká žilní trombóza</i>)...225	
9.7	Endocarditis (<i>Endokarditida</i>)	226
9.8	High blood pressure (hypertension, HTN) (<i>Vysoký krevní tlak</i>)	226
9.9	Peripheral vascular disease (PVD, or peripheral arterial disease PAD) (<i>Obliterující onemocnění periferních tepen</i>)	226

9.10	Vocabulary.....	227
9.11	Exercises.....	228
9.12	Key.....	230
10	Respiratory conditions	233
10.1	Chest physical therapy (<i>Respirační fyzioterapie</i>).....	233
10.1.1	Exercise training (<i>Cvičení</i>).....	233
10.1.2	Turning/positioning (<i>Otáčení/polohování</i>).....	233
10.1.3	Postural drainage (<i>Polohová drenáž</i>).....	233
10.1.4	Percussion (<i>Poklepávání</i>).....	234
10.1.5	Vibration (<i>Vibrace</i>).....	234
10.1.6	Airway suction (<i>Odsávání sekretu z dýchacích cest</i>) ...	234
10.1.7	Coughing (<i>Kašláni, vykašlávání</i>).....	235
10.1.8	Directed cough (<i>Řízený (kontrolovaný) kašel</i>).....	235
10.1.9	Deep breathing (<i>Prohloubené dýchání</i>).....	235
10.1.10	Active cycle of breathing techniques (ACBT) (<i>Aktivní cyklus dechových technik</i>).....	235
10.1.11	Positive expiratory pressure (PEP) (<i>Dýchání proti odporu, PEP systém dýchání</i>).....	236
10.1.12	Flutter (<i>Flutter</i>).....	236
10.1.13	Manual hyperinflation (<i>Manuální hyperinflace plic</i>).....	236
10.2	Asthma (<i>Astma</i>).....	236
10.3	Bronchiectasis (<i>Bronchiektázie</i>).....	237
10.4	Chronic bronchitis (<i>Chronická bronchitida</i>).....	237
10.5	Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) (<i>Chronická obstrukční bronchopulmonární nemoc</i> – <i>CHOPN</i>).....	237
10.6	Cystic fibrosis (<i>Cystická fibróza</i>).....	238
10.7	Atelectasis (<i>Atektáza</i>).....	238
10.8	Emphysema (<i>Emfyzém</i>).....	239
10.9	Haemothorax (<i>Hemotorax</i>).....	239
10.10	Lung cancer (<i>Rakovina plic</i>).....	239
10.11	Pleural effusion (<i>Pleurální výpotek</i>).....	239
10.12	Pneumonia (<i>Zápal plic – pneumonie</i>).....	240
10.13	Pneumothorax (<i>Pneumotorax</i>).....	240
10.14	Pulmonary oedema (<i>Plicní edém</i>).....	240
10.15	Pulmonary embolism (PE) (<i>Plicní embolie</i>).....	241

10.16 Tuberculosis (TB) (<i>Tuberkulóza – TBC</i>)	241
10.17 Vocabulary.....	241
10.18 Exercises.....	243
10.19 Key	245
11 Post surgical rehabilitation	247
11.1 Goals.....	247
11.2 Physical therapy interventions	247
11.3 Contraindications and precautions	248
11.3.1 Deep vein thrombosis (DVT).....	248
11.3.2 Pulmonary embolism (PE)	248
11.3.3 Blood transfusion.....	249
11.3.4 Vital signs	249
11.3.5 Lines, tubes, and drains	249
11.3.6 Epidural catheter.....	249
11.4 Abdominal surgeries.....	249
11.5 Spinal surgeries.....	250
11.6 Thoracic surgeries.....	251
11.6.1 Open heart surgery	251
11.6.2 Pulmonary surgeries (lung resection, lung lobectomy)	252
11.7 Cardiac catheterization	253
11.8 Amputations.....	253
11.8.1 Pre-prosthetic training.....	254
11.8.2 Prosthetic training.....	254
11.9 Vocabulary.....	255
11.10 Exercises.....	257
11.11 Key	258
12 Documentation	261
12.1 Initial evaluation and assessment	261
12.1.1 Subjective.....	261
12.1.2 Objective.....	262
12.1.3 Assessment.....	263
12.1.4 Plan.....	264
12.1.5 Example: Physical therapy initial evaluation note	264
12.2 Progress notes (Daily notes)	268
12.2.1 Subjective.....	268

12.2.2	Objective.....	268
12.2.3	Assessment.....	268
12.2.4	Plan.....	268
12.2.5	Example: Progress note	269
12.3	Re-evaluation (re-examination)	270
12.4	Discharge/Discontinuation summary.....	270
12.5	Vocabulary.....	270
12.6	Exercises.....	272
12.7	Key	273
13	Job Search.....	275
13.1	Working abroad.....	275
13.1.1	United Kingdom.....	275
13.1.2	Ireland.....	276
13.1.3	USA	276
13.1.4	Canada	276
13.1.5	Australia	277
13.1.6	New Zealand	277
13.1.7	Saudi Arabia.....	277
13.2	Job search.....	277
13.2.1	Terms related to job search	278
13.2.2	Cover letter template.....	279
13.2.3	Resume (CV).....	282
13.2.4	Physiotherapy skills checklist.....	284
13.3	Interview.....	288
13.3.1	Interview questions.....	288
13.4	Vocabulary.....	291
13.5	Exercises.....	292
13.6	Key	293
14	Abbreviations.....	295
	Seznam použité literatury	311

Úvod

Tato kniha je určena fyzioterapeutům, rehabilitačním lékařům a studentům fyzioterapie, kteří se chtějí naučit ve svém oboru komunikovat anglicky, a to jak se svými pacienty, tak v odborných diskuzích se svými kolegy. Kniha byla psána s úmyslem přehledně zmapovat celou oblast fyzioterapie s důrazem na slovní zásobu a obraty, které bude terapeut potřebovat v praxi. Snažila jsem se zachovat vysokou odbornou úroveň textu i po stránce fyzioterapie, avšak je třeba podotknout, že diagnózy a metody v knize uvedené nejsou vyčerpávající.

Učebnice předpokládá znalost obecné angličtiny a gramatiky alespoň na mírně až středně pokročilé úrovni. Věnuje se hlavně slovní zásobě a typickým obratům používaným ve fyzioterapii. Součástí každé kapitoly jsou pestrá cvičení, která čtenáři pomůžou procvičit si a upevnit nově získané vědomosti. Gramatické jevy učebnice vysvětluje minimálně, pouze upozorňuje na časté chyby či typické gramatické struktury.

Ve zdravotnické angličtině pochází podobně jako v češtině mnoho odborných výrazů z latiny. Na rozdíl od češtiny však angličtina často velmi výrazně mění výslovnost těchto slov. Vřele čtenáři doporučuji ověřit si výslovnost odborných termínů např. ve výborném webovém slovníku „Dictionary.com“ dostupném na <<http://dictionary.reference.com/>>, kde je možné si výslovnost poslechnout na audiozáznamu.

Dalším specifikem zdravotnické angličtiny je hojně a oblíbené užívání zkratk, zejména v písemné komunikaci, při vedení dokumentace, ale i v běžné mluvě. Do knihy jsem proto zařadila kapitolu „Documentation“ týkající se způsobu psaní dokumentace a kapitolu „Abbreviations“, v níž čtenář nalezne seznam často používaných zkratk.

V neposlední řadě je třeba upozornit na rozdíly mezi britskou (BrE) a americkou angličtinou (AmE). Britská angličtina je celkově konzervativnější a složitější. Americká angličtina má ve způsobu psaní slov (spelling) tendenci zjednodušovat zdvojené souhlásky a samohlásky. Např. oedema (BrE) x edema (AmE), programme (BrE) x program (AmE), orthopaedic (BrE) x orthopedic (AmE). Text této učebnice jsem po stránce zápisu sjednotila tak, aby odpovídal britským normám.

Angličtina je velmi bohatý jazyk s mnohem větší slovní zásobou než čeština. Tam, kde čeština používá k označení nějakého jevu jeden ustálený výraz, nalezneme v angličtině často několik možných, vzájemně zastupitelných výrazů. Každá země či skupina lidí pak má své „oblíbené výrazy“. To platí i pro angličtinu zdravotnickou. Např. pro proleženinu (dekubitus) zná angličtina tyto výrazy: pressure sore, bed sore, bed ulcer, pressure ulcer, decubitus ulcer. Snažila jsem se v knize uvádět pokud možno výrazy často používané, eventuálně zmínit další možné varianty.

Pro zlepšení porozumění mluvenému slovu čtenáři doporučuji využít možnosti, které nabízí internet. Mnoho videozáznamů z oblasti fyzioterapie je možné nalézt na webových stránkách Youtube. Je třeba vhodně zvolit výraz, který zadáváme do vyhledávání např. „physical therapy exercise“, „physical therapy treatments“, „posture evaluation“, a mít trpělivost prokousat se některými méně kvalitními záznamy k těm kvalitnějším.

Kromě již zmíněných odkazů stojí při studiu zdravotnické angličtiny za návštěvu následující webové stránky:

Fórum fyzioterapie: <<http://www.physiobob.com/forum/>>

Mezinárodní encyklopedie rehabilitace: <<http://cirrie.buffalo.edu/encyclopedia/contents.php?language=en>>

Standardy a protokoly: <<http://www.brighamandwomens.org/RehabilitationServices/StandardsofCare.aspx?sub=1>>

<<http://www.suncoastseminars.com/id9.html>>

<<http://www.cyberpt.com/cyberptprotocols.asp>>

Encyklopedie ošetrovatelství a nelékařských profesí: <<http://www.enotes.com/nursing-encyclopedia>>

Při studiu pak jistě objevíte ještě mnoho dalších užitečných stránek.

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala všem svým přátelům a rodině, kteří mě v myšlence tuto knihu napsat podporovali. Velký dík patří zejména Petře Skoumalové za pročtení většiny kapitol a cenné připomínky týkající se formy i odborného obsahu a terminologie. Dále bych ráda poděkovala Evě Pospíšilové za velké povzbuzení a optimismus do začátku a za zapůjčení odborné literatury a informace o fyzioterapii v Saúdské Arábii. Staňka Jakubcová a James Khoury byli neocenitelnými poradci v otázkách jazykové stránky díla a také jim za jejich pomoc velmi děkuji.

1 Physiotherapy (also Physical therapy)

Poznámka autorky: Ve Velké Británii se používá spíše termín „physiotherapy“ a „physiotherapist“, zatímco v USA je běžnější výraz „physical therapy“ a „physical therapist (PT).“

Physiotherapy isn't just massage!

Physiotherapists are health care professionals who diagnose and treat people of all ages who have medical problems or other health-related conditions that limit their abilities to move and perform functional activities in their daily lives. Physiotherapists work with a broad variety of physical problems, especially those associated with the musculoskeletal, nervous, cardiovascular and respiratory systems.

Core skills used by physiotherapists include manual therapy, therapeutic exercise and the application of physical therapy modalities. Physiotherapists try to bring the patients into an active role to help make the best of their independence and function.

1.1. Areas of physiotherapy

Bellow are listed some areas physiotherapists work in.

Outpatients (OP), *ambulance*: treating spinal and joint problems, accidents and sports injuries.

Poznámka autorky: Anglický výraz „ambulance“ znamená „záchranka.“ Ambulance se do angličtiny překládá jako „out-patient clinic“. „Outpatients“ jsou ambulantní pacienti, zatímco pro hospitalizované pacienty používá angličtina výraz „inpatients.“

Intensive care units (ICU), *jednotky intenzivní péče*: keeping limbs mobile and chest clear.

Cardiopulmonary rehabilitation, *kardiopulmonární rehabilitace*: treating patients with cardiopulmonary disorders or those who have had cardiac or pulmonary surgery.

Women's health, *gynekologie*: ante- and post-natal care advice on exercises and posture, treating incontinence, rehabilitation post-gynaecological operations.

Care of elderly (Geriatrics), *péče o seniory*: maintaining mobility and independence, rehabilitation after falls, treatment of osteoarthritis, Parkinson's disease, Alzheimer's disease and other health problems associated with elderly.

Neurology, *neurologie*: helping people restore normal movement and function in stroke, multiple sclerosis and other neurologic conditions.

Orthopaedics and trauma, *ortopedie a traumatologie*: restoring mobility after hip and knee replacements and spinal operations, treating patients after accidents.

Mental illness, *psychiatrická onemocnění*: giving classes in relaxation and body awareness, improving confidence and self-esteem through exercise.

Occupational health, *pracovní medicína*: treating employees in organizations and companies, looking at work habits to prevent physical problems such as repetitive strain injury, treating health problems associated with special type of occupation.

Terminally ill (Palliative care), *smrtelně nemocní (paliativní péče)*: working in the community or in hospices, treating patients with cancer, AIDS and other diseases.

Paediatrics, *pediatrie*: treating sick and injured children, those with severe mental and physical handicaps and conditions like cerebral palsy, spina bifida and other congenital or acquired diseases.

Community/Home care, *domácí péče*: treating a wide variety of patients at home and giving advice to their carers.

Education and health promotion, *vzdělávání a podpora zdraví*: teaching people about medical conditions and lifestyle choices. This may include back care, ergonomics, giving exercise classes and leading cardiac rehabilitation groups.

Sports physiotherapy, *sportovní fyzioterapie*: treating injuries in sportsmen and sportswomen, education and prevention of reinjury.

Voluntary organisations, *dobrovolnické organizace*: advising and consulting for organisations that support and care for people with multiple sclerosis, Parkinson's disease, paraplegia etc.

1.2 Physical therapist workplaces/settings

Pracoviště fyzioterapeutů

Many physiotherapists work within hospitals. Here they are needed in virtually every department, from general outpatients to intensive care, where chest physiotherapy can be vital to keep unconscious patients breathing. Hospitals often have physiotherapy gyms, hydrotherapy and high-tech equipment so that specialist therapy can be carried out. Bellow are examples of the settings physiotherapists work in.

Hospitals (Inpatient rehabilitation, Outpatient clinic): *nemocnice (lůžková rehabilitace, ambulance)*

Physiotherapy clinics (private practice): *rehabilitační ambulance (soukromá praxe)*

Sports clinics: *sportovní ambulance*

Rehabilitation centres: *rehabilitační ústavy*

Spas: *lázně*

Long-term care centres: *léčebny dlouhodobě nemocných*

Nursing homes (Skilled nursing facilities): *domovy důchodců*

Schools: *školy*

Health centres: *zdravotní střediska*

Patient's own homes (home care, home health): *domácí péče*

Day care centres: *denní stacionáře*

Assisted living facilities: *domovy s pečovatelskou službou*

1.3 Health professions

Zdravotnické profese

1.3.1 Rehabilitation team

Being a physiotherapist in any setting is all about teamwork. As well as being able to build up a rapport with your patients, it is equally important to maintain communication with their relatives and other health care staff. A multi-disciplinary rehabilitation team may consist of the following professionals:

Physiatrists (AmE), rehabilitation physicians (BrE), rehabilitační lékaři: physicians specializing in physical medicine and

rehabilitation as well as other rehabilitation specialties, prescribe and oversee the treatment program for each patient.

Rehabilitation registered nurses, *registrované rehabilitační sestry*: provide care 24 hours a day; they help to increase independence in the activities of daily living, medication management, wound care and safety.

Physical therapists (PTs) work to improve strength, balance, coordination, endurance and mobility.

Physiotherapy assistants (PTAs)

PTAs work under the direction of a physical therapist (PT). They help patients to follow exercise and treatment programmes set out by the physiotherapist. PTAs' duties can include instructing patients in exercises and activities of daily living, how to use mobility aids, using special equipment (including physical modalities), collecting data on the patient's progress, and documenting and reporting on the patient's response

Occupational therapists (OTs), *ergoterapeuti*: provide assistance in regaining self-care abilities (ADL – activities of daily living) such as eating, grooming, bathing and dressing.

Speech-language therapists or speech-pathologists, *logopedi*: evaluate and treat disorders of swallowing and speech.

Recreational therapists provide treatment designed to increase independence in life activities; they also facilitate community reintegration and barrier education.

Social workers, *sociální pracovníci*: provide assistance with any emotional, social, community or financial concerns impacting treatment.

Rehabilitation psychologists help patients and families cope with the unpredictable and sometimes unchangeable aspects of chronic illness and disability.

1.3.2 Medical specialists

Medical specialists are experts in certain fields of medicine. They either treat specific parts of the body such as the heart, or they specialize in certain diseases, such as cancer. **Family doctors (general practitioners, GPs), *praktičtí lékaři*** keep a list of local specialists and can help the patients choose the right specialist for each medical

issue. In many cases specialists require a referral from a family doctor (GP) before they will see a patient. Here is a list of common types of specialists. Some of them are physicians (medical doctors, MDs) whereas others belong to allied health professionals.

Allergist *alergolog*: specializes in determining food and environmental allergies.

Anaesthesiologist: specializes in pain prevention during surgery.

Cardiologist: heart specialist.

Dentist *zubní lékař*: tooth specialist.

Dermatologist: skin specialist.

Dietician *dietolog*: an expert in nutrition or dietetics.

Fertility specialist *odborník na léčbu neplodnosti*: helps people who have difficulty getting pregnant.

Gynaecologist: specializes in women's health.

Massage therapist *masér*: specializes in muscle relaxation.

Midwife *porodní asistentka*: helps women deliver babies in a natural way.

Neurologist: specializes in disorders of the nervous system.

Obstetrician *porodník*: specialist for pregnant women.

Oncologist: tumour specialist, including cancer.

Ophthalmologist: specializes in eye diseases.

Orthopaedist: specializes in skeletal system deformities and functional impairments.

Paediatrician *pediatr*: specialist for babies and children.

Physiatrist *rehabilitační lékař*: a doctor specializing in rehabilitation and physical medicine.

Podiatrist *podiatr*: foot specialist.

Prosthetist and orthotist *protetik a ortotik*: specializes in the evaluation, fabrication and custom fitting of artificial limbs and orthopaedic braces.

Psychiatrist: specialist in mental health.

Radiologist: specializes in imaging tests.

Respiratory therapist (RT): cares for patients with breathing disorders, especially in intensive care setting.

Poznámka autorky: Tato profese v České republice neexistuje, péče o dýchací cesty ventilovaných pacientů spadá do kompetencí zdravotní sestry.

Rheumatologist: specializes in joint diseases.

Surgeon *chirurg*: a physician that performs surgery (operation).
Surgeons are addressed as „Mr./Mrs,“ not as „Dr.“

Poznámka autorky: Následující dvě profese v České republice neexistují, setkáte se s nimi v USA.

Osteopaths (DOs) are not medical doctors. Osteopathy is a holistic approach to healthcare that emphasizes the role of the musculoskeletal system in health and disease.

Chiropractors are neither medical doctors nor osteopaths. They practice chiropractic. Chiropractic is a health care profession dedicated to the non-surgical treatment of disorders of the nervous system and musculoskeletal system, especially the spine. Chiropractors believe that these disorders affect general health. The method of treatment usually involves manipulation of the spinal column and other body structures.

Other patient care delivery providers who work within hospitals are:

Hospital chaplain: *nemocniční duchovní (kaplan)*

Health care assistant (HCA): *ošetřovatel*

Laboratory technologist: *pracovník laboratoře*

Pharmacist: *lékárník*

Physicians assistant: *pomocník lékaře*

Radiology technologist: *radiologický asistent*

Paramedic: *záchranář*

Porter: *pozice odpovídající zhruba českému sanitáři*

Porter is responsible for transporting patients from one department to the other for tests. He is also responsible for taking meals to patients, transporting dirty and clean linen, transporting medical and laboratory supplies, moving furniture, disposing of hospital waste and even some general maintenance duties.

1.4 Physical therapy education

Vzdělání fyzioterapeutů

To become a physiotherapist, you must first obtain a graduate degree from an accredited physiotherapy program. These programs are uni-

versity-based in English speaking countries. The degrees one can obtain in physiotherapy are **Bachelor of Science**, **Master of Science**, **Doctor of Physical Therapy**, and **postgraduate degrees** (related to research).

- **Continuing professional development (education) (CPD or CPE)**

- **Celoživotní vzdělávání**

is the means by which members of professional associations maintain and improve their professional knowledge and skills. It involves participating in various professional courses and trainings.

- **In-service training**

- **Školení na pracovišti**

is education for employees to help them develop their skills in physiotherapy. The training is organized by the employer and takes place within the workplace.

- **Induction/orientation programme**

- **Zaškolení na novém pracovišti**

Hospitals usually organize induction programme for the newly hired staff to provide them with general information about the hospital structure, mission, infection control, policies and procedures etc. The new staff is also introduced to his department.

1.5 Frequent vocabulary related to health

Read the text below. Pay particular attention to the verbs used in the story.

Jordan had suffered from intermittent low back pain for 2 months. Then, one morning when he was bending forward to lace up his shoes the pain suddenly got much worse. He could neither bend forward nor straighten himself up. The pain was shooting down the back of his right leg. He could barely walk. His wife called the ambulance and he was taken to hospital. The hospital specialist suspected disc herniation and ordered for a CT scan. The results of the examination confirmed the diagnosis. Unfortunately, the prognosis of conservative treatment was rather bad so he was recommended to

undergo a surgical intervention called discectomy. The operation relieved his symptoms to a significant degree. He immediately started with post op rehabilitation under the guidance of a hospital PT. He was soon making progress and he was discharged home 2 weeks after the surgery. He continued with the rehabilitation program at home with a community PT. He completely recovered from his condition 3 months later and returned to his job.

Then his mother started complaining of chest pain when walking uphill. She was worried about that because her father had died of heart attack. She made an appointment with her GP and he referred her to a cardiologist. The cardiologist performed ECG and other special tests to assess condition of her heart. He prescribed her a drug called nitroglycerine and recommended her to change her lifestyle and diet. She has to visit him for a regular check-up every month.

Tab. 1.1 *Physiotherapy vocabulary*

English	Czech	Synonyms
allied health professionals	nelékařské zdravotnické profese	
call the ambulance	zavolat záchranku	
complain of	stěžovat si na, udávat (příznaky)	
confirm	potvrdit	
continue	pokračovat	
die of	zemřít na	
discharge from	propustit z	
dispose of waste	likvidace odpadu	
fall	pád	
follow exercise	provádět cvičení	
get worse	zhoršit se	
gym	tělocvična	
injury	zranění	
instruct	instruovat	
joint replacement	náhrada kloubu	
make an appointment with a GP	objednat se k praktickému lékaři	

Tab. 1.1 pokračování

make progress	zlepšovat se	improve, get better
modalities	fyzikální léčba	
obtain	získat	
order	nařídít, naordinovat	
patience	trpělivost	
physical means	fyzikální prostředky	
physician	lékař	medical doctor
prognosis	prognóza	
provide	poskytovat	
rapport	vztah	
recommend	doporučit	
recover from	uzdravit se z	
refer a patient to	poslat pacienta ke (specialistovi)	
referral	žádanka pro specialistu	
regain	znovu získat	
regular check-up	pravidelná kontrola	
report	oznámit, zpráva	
require	vyžadovat, potřebovat	
results	výsledky	
return to	vrátit se do/k	
suffer from	trpět (chorobou, příznaky)	
supplies	zásoby, materiál (provozní)	
suspect	podezřívát	
swallow	spolknout, polykat	
therapeutic exercise	léčebná tělesná výchova (LTV)	
to be taken to hospital	přijmout do nemocnice	admit
undergo	podstoupit	
work under the direction of	pracovat pod přímým vedením	
worry about	trápit se	

Tab. 1.2 *Health vocabulary*

English	Czech	Example of use
disease	choroba (odborný termín, konkrétní diagnóza)	chronic obstructive pulmonary disease
illness	nemoc (obecně, jakákoliv)	She died after a long illness.
sickness	nemoc (též nevolnost)	car sickness, air sickness
condition	stav (běžný výraz pro jakýkoliv zdrav. problém)	musculoskeletal conditions, neurological conditions
disturbances	porucha, potíže (přechodné)	visual disturbances, gait disturbances, sleep disturbances
disorder	porucha	eating disorder, genetic disorder, movement disorder
disability	disabilita	Disabilities is an umbrella term, covering impairments, activity limitations, and participation restrictions.
difficulty	potíže	difficulty swallowing, learning difficulty
dys-function	dysfunkce	sacroiliac joint dysfunction, pelvic dysfunction
impairment	porucha, postižení, poškození (trvalé)	hearing impairment, circulatory impairment
to be sick	být nemocný	I am sick. Jsem nemocný.
to feel sick	necítit se dobře	I feel sick. Není mi dobře
Get well soon!	Brzy se uzdrav!	
therapy	terapie	Anticoagulation therapy is used in patients at risk for pulmonary embolism.
treatment	léčba; hojně používaný výraz	Balance exercise is used in the treatment of stroke patients.

Tab. 1.2 *pokračování*

rehabilitation	rehabilitace	pulmonary rehabilitation, stroke rehabilitation
intervention	zákrok, zásah	Physical therapy interventions included therapeutic exercise and application of interferential currents.
procedure	zákrok, procedura	surgical procedure
session	návštěva (doslova sezení)	physiotherapy session
treat	léčit; nejčastěji používaný výraz	Anti-inflammatory drugs are used to treat inflammations.
heal	hojit se (rána), léčit	The wound was not healing.
cure	vyléčit, lék; používat se zřídka	There is no cure for cystic fibrosis.
resolve	odeznít (choroba, příznaky)	The symptoms resolved spontaneously within 3 weeks.
respond to	reagovat na	The patient responded well to the treatment.
outcome	výsledek (terapie)	The outcomes of cardiac rehab can be evaluated with exercise stress test.

Tab. 1.3 *Frequent vocabulary used in physiotherapy*

advise/ give advice	poradit	advice	rada	seek medical advice
align	seřadit	alignment	uspořádání (postura)	faulty posture and alignment
ambulate	chodit (lék.)	ambulation	chůze (lék.)	Patient learns ambulation with assistive devices such as underarm or forearm crutches.
apply	aplikovat, použít, nanést	application	aplikace, použití	Therapeutic application of superficial heat is known as thermotherapy.

Tab. 1.3 pokračování

assess	určit, vyšetřit	assess- ment	stanovení, vyšetření	Musculoskeletal assess- ment includes manual muscle testing.
breathe	dýchat	breath	dech	Take a deep breath.
cause	způsobit	cause	příčina	The meniscal injury is caused by either traction or compression force.
com- plain of	stěžovat si na	compla- int	stížnost	Patient is complaining of chest pain.
contract	stáhnout	contrac- tion	stah	NMES is electrical sti- mulation of motor nerve fibres to produce muscu- lar contraction.
exercise/ do exercises	cvičit	exercise	cvičení	Therapeutic exercise includes endurance exer- cise, strengthening exer- cise etc.
expand	zvětšit, rozšířit	expan- sion	zvětšení, rozšíření	Deep breathing exercises may promote full chest expansion in patients with Parkinson's disease.
expe- rience	zakoušet	expe- rience	zkuše- nost, zkuše- nosti; zážitek	Patient is experiencing pins and needles sensati- on in the left lower limb.
form	tvořit	formati- on	tvorba, tvoření	Osteoarthritis is charac- terized by formation of osteophytes at articular surfaces.
improve	zlepšit	improve- ment	zlepšení	Balance exercises improve stability.
induce	vyvolat, navodit	induction	navození, uvedení	Warm water induces va- sodilation and increased blood flow.
inflamm	zanítit se	inflam- mation	zánět	Bursitis is an inflammati- on of the bursa.

Tab. 1.3 *pokračování*

limit	omezo- vat	limit, limitation	limit, omezení	Joint pain may limit movement.
main- tain	udržovat	mainte- nance	udržení, údržba	PROM exercise is performed to maintain full joint mobility.
mobilize	mobili- zovat	mobili- zation	mobili- zace	mobilize joints
move	pohybo- vat	move- ment/ motion	pohyb, hybnost	ROM stands for range of motion/movement.
order	naordi- novat, objednat	order	ordinace (ve smys- lu příkaz)	Doctor ordered for a CT scan.
perform	provádět; POZOR, nezamě- nit s „pro- vide“	perfor- mance	provede- ní, výkon	The patient performed wrist excises for flexibility. The physician performed initial assessment of the patient.
place	umístit	place- ment	umístění	Place the electrodes over the area to be treated.
prescribe	předep- sat	prescrip- tion	předpis, recept na léky	Exercise prescription should include type of exercise, duration, frequency, intensity and precautions.
preserve	zachovat (main- tain)	preserva- tion	zachová- ní, udr- žení	PROM exercise is performed to preserve full joint mobility.
prevent	předejít, zabránit	preven- tion	prevence	PROM exercise is performed to prevent joint stiffness and muscle contractures.
pro- gress/ make progress	postupo- vat, dělat pokrok, vyvíjet se	progress	zlepšení, pokrok	She is making progress in stair climbing. She can ascend 2 flights of stairs now.

Tab. 1.3 pokračování

promote	podporovat	promotion	podporování	Magnet therapy promotes fracture healing.
recommend	doporučit	recommendation	doporučení	Initial treatment depends on the findings and the physician's recommendation.
recover from	uzdravit se z	recovery	uzdravení, zotavení	He recovered from a long serious illness.
reduce	snižovat, zmenšovat	reduction	snížení, zmenšení	Application of ice reduces swelling.
relax, release	uvolnit	relaxation	uvolnění	Heat is used to relax tense muscles.
relieve	ulevit, zmírnit	relief	úleva	Interferential current therapy is a modality to relieve pain.
require	vyžadovat	requirement	požadavek	Isotonic exercises are easy to perform and require little time.
resist	odporovat, odolávat	resistance	odpor	Resistance training is a part of exercise program.
respond to	reagovat na (léčbu), odpovědět	response	reakce, odpověď	Patients who do not respond to the above treatments may be candidates for back surgery.
restore	obnovit, vrátit do pův. stavu,	restoring/restoration	obnovení	The goals of the following phase of rehabilitation are to restore mobility to the shoulder.
restrict	omezit	restriction	omezení	Acute low back pain may cause restriction of movement.
sense	cítit	sensation/sense	čítí/smysl	Patient may experience tingling sensation in legs as a result of lumbar disk herniation.